

## Supplement № 3 (133) 2022

ISSN 2786-6661 eISSN 2786-667X

UDC: 378.6:61:001.891[(477.411)(050)]

Міністерство охорони здоров'я України  
Національний медичний університет  
імені О. О. Богомольця

НАУКОВО-ПРАКТИЧНЕ ВИДАННЯ

# УКРАЇНСЬКИЙ НАУКОВО-МЕДИЧНИЙ МОЛОДІЖНИЙ ЖУРНАЛ

Видання індексується  
в Crossref, DOAJ, Ulrichs, Index Copernicus,  
WorldCat, Google Scholar

ISSN 2786-6661 eISSN 2786-667X

Ministry of Health of Ukraine  
Bogomolets National Medical University

THEORETICAL AND PRACTICAL  
EDITION

# UKRAINIAN SCIENTIFIC MEDICAL YOUTH JOURNAL

Journal's indexing:  
Crossref, DOAJ, Ulrichs, Index Copernicus,  
WorldCat, Google Scholar

**Засновник** – Національний медичний університет  
імені О.О.Богомольця МОЗ України  
Періодичність виходу 4 рази на рік.

**Журнал внесено до переліку фахових видань.**

**Галузі наук: медичні, фармацевтичні.**  
(наказ МОН України 09.03.2016 № 241)

Реєстраційне свідоцтво KB № 17028-5798ПР.

Рекомендовано Вченою Радою НМУ імені  
О.О.Богомольця (протокол №2 від 30.08.2022 р.)

Усі права стосовно опублікованих статей  
залишено за редакцією.

Відповідальність за добір та викладення фактів  
у статтях несуть автори, а за зміст рекламних  
матеріалів – рекламодавці.

Передрук можливий за згоди редакції  
та з посиланням на джерело.

До друку приймаються наукові матеріали,  
які відповідають вимогам до публікації в даному  
виданні

**Founder** – Bogomolets National Medical University  
Ministry of Health of Ukraine

**Publication frequency** – 4 times a year.

**The Journal is included in the list of professional  
publications in Medical and pharmaceutical  
Sciences** (order MES Ukraine 09.03.2016 № 241)  
Registration Certificate KB № 17028-5798ПР.

Recommended by the Academic Council of the  
Bogomolets National Medical University, Kyiv  
(protocol №2 of 30.08.2022)

All rights concerning published articles are reserved  
to the editorial board.

Responsibility for selection and presentation of the  
facts in the articles is held by authors, and of the  
content of advertising material – by advertisers.

Reprint is possible with consent of the editorial  
board and reference. Research materials accepted for  
publishing must meet the publication requirements of  
this edition.

## РЕДАКЦІЙНА КОЛЕГІЯ

|                                         |                       |
|-----------------------------------------|-----------------------|
| Голова редакційної колегії:             | Юрій Кучин            |
| Головний редактор:                      | Сергій Земсков        |
| Заступник головного редактора:          | Павло Чернишов        |
| Відповідальний секретар:                | Анастасія Гринзовська |
| Редактор по науковій етиці:             | Любов Петелицька      |
| Редактор статистичних даних:            | Віталій Гурьянов      |
| Редактор контенту для соціальних мереж: | Анатолій Гринзовський |
| Літературний редактор:                  | Людмила Наумова       |
| Секційні редактори:                     |                       |
| Стоматологія –                          | Ірина Логвиненко      |
| Медицина –                              | Володимир Мельник     |
| Фармація, промислова фармація –         | Ірина Ніженковська    |
| Педіатрія –                             | Олександр Волосовець  |
| Громадське здоров'я –                   | Анна Благая           |

## РЕДАКЦІЙНА РАДА

### Члени редакційної колегії:

Андрій Копчак, Владислав Маланчук, Денис Варивончик, Євгенія Бурлака, Жанна Полова, Ірина Журавель, Леся Беш, Микола Хайтович, Назарій Кобиляк, Олег Міщенко, Олег Ярменко, Сергій Гичка, Сергій Омельчук, Юрій Захараш, Andreas Neff (Marburg, Germany), Andrew Yule Finlay (Cardiff, UK), Anthony Graeme Perks (Nottingham, United Kingdom), Branka Marinović (Zagreb, Croatia), Francesca Sampogna (Rome, Italy), Francoise Poot (Brussels, Belgium), George-Sorin Tiplica (Bucharest, Romania), Hryhoriy Lapshyn (Lubeck, Germany), Jacek Szepietowski (Wroclaw, Poland), John Quinn (Prague, Czech Republic), Lidia Rudnicka (Warsaw, Poland), Lucia Thomas-Aragones (Zaragoza, Spain), Miloš Nikolić (Belgrade, Serbia), Piotr Donizy (Wroclaw, Poland), Ryszard Kurzawa (Rabka-Zdroj Poland), Sam Salek (Hatfield, UK), Servando Eugenio Marron (Zaragoza, Spain), Ulrich Friedrich Wellner (Lubeck, Germany).

## EXECUTIVE BOARD

|                                         |                       |
|-----------------------------------------|-----------------------|
| <b>Chairman Of The Editorial Board:</b> | Iurii Kuchyn          |
| <b>Editor in Chief:</b>                 | Sergey Zemskov        |
| <b>Deputy Editor-in-Chief:</b>          | Pavel Chernyshov      |
| <b>Executive Secretary:</b>             | Anastasiia Hrynzovska |
| <b>Editor on scientific ethics:</b>     | Liubov Petelytska     |
| <b>Statistical Editor:</b>              | Vitaliy Gurianov      |
| <b>Social Media Editor:</b>             | Anatolii Hrynzovskyi  |
| <b>Language Editor:</b>                 | Naumova Liudmyla      |
| <b>Associate Editors</b>                |                       |
| <b>Stomatology –</b>                    | Iryna Logvynenko      |
| <b>Medicine -</b>                       | Volodymyr Melnyk      |
| <b>Pharmacy, Industrial Pharmacy–</b>   | Iryna Nizhenkovska    |
| <b>Pediatrics -</b>                     | Oleksandr Volosovets  |
| <b>Public Health –</b>                  | Anna Blagaia          |

## EDITORIAL BOARD

### Members of the Editorial Board:

Andreas Neff (Marburg, Germany), Andrew Yule Finlay (Cardiff, UK), Andrey Kopchak, Anthony Graeme Perks (Nottingham, United Kingdom), Branka Marinović (Zagreb, Croatia), Denis Varyvonchyk, Francesca Sampogna (Rome, Italy), Francoise Poot (Brussels, Belgium), George-Sorin Tiplica (Bucharest, Romania), Hryhoriy Lapshyn (Lubeck, Germany), Ievgeniia Burlaka, Iryna Zhuravel, Jacek Szepietowski (Wroclaw, Poland), John Quinn (Prague, Czech Republic), Lesya Besh, Lidia Rudnicka (Warsaw, Poland), Lucia Thomas-Aragones (Zaragoza, Spain), Miloš Nikolić (Belgrade, Serbia), Nazariy Kobylak, Oleg Mishchenko, Oleg Yaremenko, Piotr Donizy (Wroclaw, Poland), Ryszard Kurzawa (Rabka-Zdroj Poland), Sam Salek (Hatfield, UK), Sergiy Omelchuk, Serhii Gychka, Servando Eugenio Marron (Zaragoza, Spain), Ulrich Friedrich Wellner (Lubeck, Germany) Vladyslav Malanchuk, Yuriy Zakharash, Zhanna Polova.

## ЗМІСТ/CONTENTS

Сторінки/Pages

**«Щорічна міжнародна конференція молодих науковців»  
«Annual Young Medical Scientists' Conference 2022,  
AYMSConf 2022»  
09.12.2022**

|                                |     |
|--------------------------------|-----|
| Basic Medicine                 | 6   |
| Базова Медицина                |     |
| Internal medicine              | 17  |
| Внутрішня медицина             |     |
| Neurology & psychiatry         | 32  |
| Неврологія і психіатрія        |     |
| Obstetrics & gynecology        | 43  |
| Акушерство і гінекологія       |     |
| Pediatrics                     | 57  |
| Педіатрія                      |     |
| Pharmacology                   | 63  |
| Фармакологія                   |     |
| Preventive medicine            | 74  |
| Профілактична медицина         |     |
| Psychology                     | 99  |
| Психологія                     |     |
| Stomatology                    | 117 |
| Стоматологія                   |     |
| Surgery                        | 134 |
| Хірургія                       |     |
| АЛФАВІТНИЙ ЗМІСТ AYMSConf 2022 | 147 |

inspires to solve

BOGOMOLETS NMU | KYSIL SSS

# AYMS CONF 2022

---

and move forward

## СУЧАСНИЙ ПОГЛЯД НА МІСЦЕ НУТРИЦІОЛОГІЇ В ПРОФІЛАКТИЦІ КАРІЄСУ ЗУБІВ

Чижевська А.С.

Науковий керівник: к.мед.н., доц. Тимохіна Т.О.  
Кафедра терапевтичної стоматології  
Завідувачка кафедри: к.мед.н., доц. Тимохіна Т.О.  
Національний медичний університет імені О.О.Богомольця  
м. Київ, Україна

**Вступ:** Науково доведено, що характер харчування має безпосередній вплив на розвиток карієсу зубів. З літературних даних відомо, що це може бути позитивний вплив на стан твердих тканин зубів багатьма продуктами, що підтримують рівень мінерального обміну організму, сприяють самоочищенню порожнини рота, зменшують ферментацію мікроорганізмами зубного нальоту і демінералізацію зубів кислотами, проте й негативний, що спричинює протилежні процеси, наприклад, від вживання вуглеводів. Консультування щодо харчування, шляхом попереднього анкетування, в тому числі, для обізнаності пацієнтів з основ нутриціології допомагає досягти значне зниження захворюваності на карієс, особливо, в молодому віці.

**Мета роботи:** Дослідити вплив харчової поведінки на інтенсивність карієсу зубів у осіб молодого віку на тлі психоемоційного напруження шляхом статистичного аналізу відповідей спеціального розробленої анкети.

**Матеріали і методи дослідження:** Для виконання поставленої мети було обстежено 24 особи віком 20-24 років, середній вік складав  $21 \pm 0,23$ . Анкетування та клінічні обстеження проводились до (грудень 2021 р.) та після введення військового стану в Україні (вересень 2022р.). Для визначення стоматологічного статусу використовували оцінку інтенсивності карієсу зубів за індексом КПВ, гігієнічний стан оцінювали за допомогою індексу Green-Vermillion. Для оцінки кореляційного зв'язку між показниками використовувався коефіцієнт кореляції Пірсона для даних, розподіл яких не відрізняється від нормального або Спірмена для даних, розподіл яких відрізняється від нормального. Для інтерпретації результатів кореляційного аналізу використовувалась шкала Чеддока.

**Результати:** На основі даних фахової літератури було розроблено анкету, яка допомагає відобразити дані щодо харчової поведінки осіб молодого віку, що впливає на ризик карієсу зубів у період до та після введення воєнного положення на всій території України. Анкета включала більше 50 питань з деталізацією характеру харчової поведінки, якості життя, психоемоційного стану та індивідуального догляду за ротовою порожниною.

При визначенні стоматологічного статусу було отримано наступні результати: індекс КПВ становив  $5,37 \pm 0,51$  при первинному огляді, і збільшився до  $6,1 \pm 0,34$  при повторному огляді; індекс Green-Vermillion з  $1,01 \pm 0,82$  змінився до  $2,1 \pm 0,84$ .

Цікаво, що 100% опитуваних відповіли, що з моменту введення військового стану в Україні не дотримувалися системи харчування, проте, 87,5% знайомі з основами нутриціології. До введення військового стану в Україні 20,8% притримувалися дієти з обмеженим вживанням вуглеводів, а 79,2% ніколи не харчувалися згідно дієти. Виявлений прямий статистично значущий кореляційний зв'язок між кількістю прийомів їжі на добу та інтенсивністю карієсу зубів ( $r=0,67$ ;  $p<0,001$ ). 41,7% опитуваних осіб мали  $5,08 \pm 0,21$  прийомів їжі на добу, які включали 3-х разові перекуси із вживанням солодкої їжі (під час сніданку, полудня та вечірніх перекусів, відповідно). 91,7% опитуваних стали вживати солодощі при стресових ситуаціях, або під час читання новин з негативною інформацією. З даних відповідей психоемоційний стан опитуваних прямо впливав на потяг до солодкого, що підтверджується прямим статистично значущим кореляційним зв'язком ( $r=0,87$ ;  $p<0,001$ ). Виховання харчової поведінки за собою відмічають ті ж самі особи, що і дотримуються графіку харчування 41,7%, 58,3%-ні. Виявлений прямий кореляційний зв'язок між показниками переважання вживання кави з цукром, сиропами та молоком в щоденному раціоні з підвищенням індексом КПВ ( $r=0,71$ ;  $p<0,001$ ). Середня кількість літрів питної води на добу становила  $1,67 \pm 0,1$  і особливо не змінилась – 29,2% проанкетованих збільшили об'єм до 2 л. Під час першого учасники опитування зазначали, що в їх раціоні не так багато солодощів, що прилипають до зубів при розжовуванні – тільки 25% проанкетованих, а вже в друге відвідування - 66,7%. Виявлений прямий кореляційний зв'язок між вживанням солодощів, що прилипають до зубів при розжовуванні та інтенсивністю карієсу зубів ( $r=0,64$ ;  $p=0,001$ ). Взагалі, тільки 37,5 % відповіли, що їх їжа потребує активного розжовування, що можна підтвердити кореляційним зв'язком між відсотком пережовування твердої їжі та негативними (високими) показниками індексу гігієни ( $r=0,52$ ;  $p=0,009$ ). Після 24 лютого 2022 року в раціоні досліджуваної групи пацієнтів переважали злакові продукти – 41,60%, м'ясні продукти - 37,50%, овочі та фрукти – 12,50%, морські продукти – 8,33%; за характером приготування смажена їжа – 70,80%, і тільки 20,80% варена та продукти без термічної обробки – 8,30%, хоча, в

перше анкетування переважала варена їжа – 66,7%. Виявлений кореляційний зв'язок між порціями їжі та гігієнічним станом порожнини рота ( $r=0,50$ ;  $p=0,011$ ). Абсолютно всі опитувані особи молодого віку (100%) зазначили, що їх раціон харчування збіднів на велику кількість корисних, проте, коштовних продуктів після повномасштабного вторгнення в Україну. В друге опитування 83,3% осіб зазначили, що після початку воєнного стану на всій території України з їх раціону повністю зникли наступні продукти харчування: м'ясо криля, ікра, горіхи, морська капуста, мідії, м'ясо кроля. Виявлений прямий кореляційний зв'язок між частотою вживання йодованої та фторованої солі та інтенсивністю карієсу зубів в бік зменшення при частому вживанні ( $r=0,74$ ;  $p<0,001$ ). Виявлений прямий кореляційний зв'язок між частотою вживання олії та інтенсивністю карієсу зубів ( $r=0,53$ ;  $p=0,007$ ). 58,3% вживали олію часто, 16,7%-щоденно – в них виявлена нижча інтенсивність карієсу. Більшість респондентів 66,7% відмітили різке зниження прийому сонячних ван протягом 2022 року.

**Висновки:** Виявлені прямі статистично значущі кореляційні зв'язки між характером харчування та інтенсивністю карієсу зубів, станом гігієни порожнини рота у осіб молодого віку в бік погіршення через зміну харчової поведінки під час військового стану в Україні. Використання даних щодо харчової поведінки пацієнта можуть допомогти лікарю-стоматологу у формуванні подальшого комплексу індивідуальних профілактичних заходів в розвитку карієсу зубів.

**Ключові слова:** карієс зубів, гігієна порожнини рота, психоемоційний стан, харчування, нутриціологія.